

० वके त्रिकाण्ड० स्त्रियां ङीष् । १ दीर्घजङ्गायुक्ते
असुरादौ लि० कर्म० । ४ दीर्घायां जङ्गायाम् स्त्री
दीर्घजिह्व पुंस्त्री० दीर्घा जिह्वा यस्य । १ सपे हेमच० स्त्रियां
ङीष् । २ दानवभेदे पु० “गविष्ठश्च वनायुश्च दीर्घजिह्वश्च
दानवः” भा० आ० ६५ अ० ४ राक्षसभेदे स्त्रियां टाप् ।
“द्वार्षीं त्वर्षीं ललाटाक्षीं दीर्घजिह्वामजिह्विकाम्”
भा० व० २७६ अ० । ५ कुमारानुत्तरमातृगणभेदे “जाटा-
लिका कामचरी दीर्घजिह्वा बलीकटा” भा० श० ४७ अ०
“दीर्घजिह्वी च बन्धसि” पा० नि० पुंस्त्रियौ ङीष् ङ्ककुरे
च “अप यानं त्वयि न सखायो दीर्घजिह्वम्” ऋ०
६।१०।१।१।

दीर्घजीविन् लि० दीर्घं बहुकालं जीवति जीव-णिनि ।
बहुकालजीविनि । “तत्र कालेन जायन्ते मानवा दीर्घ-
जीविनः” मनुः ।

दीर्घतन्तु पु० दीर्घास्तन्त्रः सुतयोऽस्य । प्रभूतस्तुतिके देवादौ
“दीर्घतन्तुर्हृद्दृष्टा यमनिः” ऋ० १०।६६।७ २ दीर्घ-
कालव्यापिसन्तानके । कर्म० । २ दीर्घे तन्तौ पु० ।

दीर्घतपस् लि० दीर्घं बहुकालव्यापकं तपोऽस्य । १ बहु-
कालव्यापकतपस्को २ व्यायुष्ये नृपभेदे पु० “काश्यस्य
काश्यपः पुत्रो राजा दीर्घतपास्तथा । धन्वस्तु दीर्घतपसो
धन्वात् धन्वनरिः सुतः” हरिवं० २८ अ० आयु-
वंगोक्तौ ।

दीर्घतमस् पु० उत्तम्यर्थः पुत्रो गुरुशापात् अन्यतां प्राप्ते
ऋषिभेदे तत्कथा उत्तम्यशब्दे १०७५४ उक्ता दृष्ट्या
“म वै दीर्घतमा नाम शापाद्विरजायत । दृष्ट्यतेर्ह-
ृत्कीर्त्तेर्हृत्सतिरिवौजसा । जात्यन्वो वेदवित् प्राचः
पत्नीं लेभे व विद्याया” भा० आ० १०४ अ० “ऋषिर्दीर्घतमा
नाम जात्यन्वो गुरुशापतः । त्वत्प्रसादाच्च चक्षुष्यां-
स्तेन सत्येन मोक्षय” हरिवं० २६३ अ० “दीर्घतमा-
मामतेयो जजुर्वा न दशमे युगे” ऋ० १।१५।६

दीर्घतरु पु० नित्यकर्म० । तालवृक्षे शब्दार्थकल्प० । २ दीर्घे
वृक्षमात्रे च । [शब्दमाला ।

दीर्घतिमिष स्त्री निम-वा किपन् नित्यकर्म० । कर्कटप्राग्
दीर्घतुण्डा स्त्री दीर्घं तुण्डमस्याः । १ कुलुन्दर्यां भावप्र० ।
२ दीर्घसुखयुक्ते गजादौ पुंस्त्री० कर्म० । ३ दीर्घे तुण्डे न०
दीर्घतुण्ण पु० दीर्घं तुण्णमत् । १ पक्षिवाहे राजनि० कर्म० ।
२ दीर्घं तुण्णे न०

दीर्घदण्ड पु० दीर्घो दण्ड इव कायहेन । १ एरण्डवृक्षे २ गो-

रक्षां स्त्री भावप्र० गौराङ्गीय । १ गोरखीवृक्षे स्त्रीटाट्
राजनि० ।

दीर्घदर्शिन पु० दीर्घं दीर्घात् वा पश्यति दृश-णिनि ।
१ भाविकार्यार्थे २ पण्डिते च व्यमरः । ३ गृध्रे पु० शब्द-
रत्ना० । ४ भङ्गूके राजनि० । ५ दूरात् दर्शके लि० ।
“स हि धर्मं पुरस्कृत्य दीर्घदर्शी परं हितम्” भा० स०
४८ अ० [यैन ३० । २ दूरधीवृक्षे यन्त्रभेदे हला०

दीर्घदृष्टि पु० दीर्घां दृष्टिरस्य । १ पण्डिते । दीर्घा दूरतो दृष्टि-
दीर्घदृष्टु पु० नित्यकर्म० । १ तालवृक्षे शब्दच० कर्म० । २ दीर्घे वृक्षे
दीर्घदृष्टम् पु० नित्यकर्म० । १ शाल्मलिवृक्षे (शिमूल) राजनि० ।
दीर्घनाद पु० दीर्घो दूरगमित्वात् विस्तीर्णो नाटोऽस्य

शुभा० न णत्वम् । १ शङ्खे राजनि० २ बहुकालस्यायि-
शब्दयुक्ते घण्टादौ लि० । कर्म० । ३ आयते शब्दे पु० ।
दीर्घनाल पु० दीर्घं नालं यस्य । १ यावनाले हेमच० गुणवृ-
द्धये २ दीर्घरोहिण्ये न० राजनि० ।

दीर्घनास लि० दीर्घा नासाऽस्य । १ दीर्घनासिकान्विते । “वक्त्र-
घातो दीर्घनासो दद्यात् गां धयलप्रभासु” शातातपेन
तत्कर्मविपाक उक्तः । कर्म० । २ दीर्घायां नासायां स्त्री
दीर्घनिद्रा स्त्री नित्यकर्म० । १ नरये कर्म० । २ चिरकालव्या-
पिण्यां निद्रायाञ्च “अकाले बोधितो भ्राता प्रियस्त्रप्यो वृथा
भवान् । रामेषुभिरतीवासी दीर्घनिद्रां प्रवेशितः” रघुः ।

दीर्घपक्ष पु० दीर्घा पक्षौ यस्य । १ कलिङ्गखगे शब्दच० ।
२ दीर्घपक्षयुक्ते खगमात्रे पुंस्त्री० ।

दीर्घपटोलिका स्त्री कुशिता पटली कन् कर्म० (धुं धुल)
ख्यातायां लतायाम् राजवृक्षभः ।

दीर्घपत्र पु० दीर्घं पत्रं यस्य । १ राजपलाण्डौ २ विष्णुकन्दे
३ हरिदर्भे ४ कुन्दरे ५ तालवृक्षे च राजनि० ६ कुपीलो
भावप्र० कपुधन्वायां कन् वा । दीर्घपत्रक ७ रक्तचण्डने
८ एरण्डे ९ हिज्जले १० वेतसे च राजनि० ११ करीरवृक्षे
शब्दच० १२ जलजमधूके जटाध० १३ चण्डने हेमच० कापि
कृत इत्यम् । दीर्घपत्रिका १४ श्वेतवचायां १५ शालपत्र्यां
१६ घेतकुमार्याञ्च स्त्री राजनि० ।

दीर्घपत्रा स्त्री दीर्घं पत्रं यस्याः । १ चित्रपर्णिकायां (चाक-
लिया) भेदे २ तुलसीवृक्षे च राजनि० । गौराङ्गीय दीर्घपत्रो
३ पलाशीलतायां ४ महाचञ्चुयाके स्त्री राजनि० ।

दीर्घपर्णी स्त्री दीर्घं पर्णं यस्याः गौरा० ङीष् । एयिप-
र्ण्यां राजनि० ।